

Садченко Олександр Олексійович,
професор кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент;
Маланяк Павло Іванович,
здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ МУЗЕЮ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Однією з особливостей музею судових експертиз, який створений і функціонує на базі ННІ № 2 Національної академії внутрішніх справ є те, що він є інтерактивним за своєю природою. Відвідувачі музею – курсанти, слухачі, викладачі – є учасниками створення музейного середовища, активно взаємодіють між собою, створюючи особливий музейний простір. Слухачі і курсанти ННІ № 2 відчують свою причетність до формування експозиції: беруть участь в обговоренні тематики, проводять науково-дослідну роботу, приносять з дому експонати і часто стають екскурсводами.

Інша особливість – це ігровий, інтерактивний освітній простір, у якому курсанти мають робити щось самостійно, за своїм вибором: входять до складу активу або ради музею, бути просто відвідувачем, брати участь у творчій групі або допомагати музею. В музеї судових експертиз чіпати експонати заборонено.

Термін «музей навчального закладу» є узагальнюючим, умовним, бо традиційно до музеїв навчальних закладів відносять усі музеї створені на громадських засадах за активної участі слухачів і курсантів. Такі музеї в навчальному закладі створюються з метою виховання, навчання, розвитку та соціалізації курсантів. Він адресований курсантській аудиторії, має яскраво виражену освітню спрямованість, будує свою роботу на основі активного залучення до діяльності та співучасті слухачів, курсантів, педагогів, а також інших помічників та партнерів.

Унікальність музею судових експертиз полягає в тому, що він служить своїм творцям. Ті, хто створює музей, є основним «споживачем» або «користувачем».

Це відрізняє музеї судових експертиз від багатьох інших, включаючи державні та відомчі, які створюються групою осіб для інших.

Перш ніж створювати музей судових експертиз в ННІ № 2 НАВС, ми визначилися з концепцією, профілем і жанром, окреслили напрямки пошуково-дослідної діяльності. Концепція – дотримання програми діяльності зі створення музею. Профіль музею визначається колективом педагогів і курсантами згідно із педагогічною доцільністю, спеціалізації навчання, характером наявних колекцій пам'яток історії, культури, засобів вчинення, розслідування і попередження кримінальних правопорушень.

Профіль музею – спеціалізація музейного зібрання та діяльності музею. Він залежить від обраного напрямку пошуково-дослідної діяльності. Для роботи в науково-педагогічного середовищі ми виділили наступні профілі музею: історичний, сучасний, майбутній; галерея видатних вчених, які сприяли розвитку судової експертизи.

Тематику музею необхідно обмежити певною проблемою чітко окресливши хронологічні рамки.

Тематика музею судових експертиз передбачає такі напрями: збирання, зберігання, облік та експонування документально-речових, образотворчих, художніх, кіно, фото, відеопам'яток, які ілюструють суспільно-політичні події в Україні та діяльність Експертної служби МВС України;

історико-правове виховання слухачів, курсантів та студентів зміцнення довіри до підрозділів Національної поліції України та МВС України;

проведення науково-освітньої роботи, виховання слухачів і курсантів, цивільної молоді на прикладах сумлінного виконання обов'язків інспекторів-криміналістів та судових експертів;

збагачення професійних знань, умінь, навичок, досвіду з техніко-криміналістичного забезпечення слідчих (розшукових) дій, експертного забезпечення правосуддя, підвищення фахової культури працівників поліції.

Експонати музею відображають історію розвитку та функціонування науки криміналістики, державних спеціалізованих судово-експертних установ України, діяльність правоохоронних органів у боротьбі з кримінальною злочинністю. Документально-речові матеріали розкривають характер і особливості роботи інспекторів-криміналістів, судових експертів та їх роль у створенні доказової бази у кримінальному провадженні.

Загальна площа експозиційного залу становить 72.40 кв. м. У фондах музею зібрано понад тисячу експонатів, які відображають найважливіші події, що стосуються створення, організації та діяльності експертної служби МВС України.

В музеї експонуються колекції холодної та вогнепальної зброї, яка була предметом експертного дослідження, підроблених грошей, документів, штампів і печаток, а також інструментів, за допомогою яких вони виготовлялися, матеріали резонансних кримінальних проваджень, речові докази та багато інших об'єктів експертного дослідження.

Структурно музей складається з таких постійних експозицій:

експозиція видів злочинів;

експозиція історії кримінального судочинства;

експозиції вітчизняних та зарубіжних вчених-криміналістів;

експозиція історії писемності;

експозиція історії розвитку дактилоскопії;

експозиція історії розвитку холодної зброї;

експозиція історії розвитку вогнепальної зброї;

експозиція пам'яті професора Громоценка Л.І.;

експозиція учбових вибухових пристроїв;

експозиція досліджень об'єктів природного та хімічного походження;

експозиція наркотичної сировини природного та медичного походження;

експозиція колекції аудіо, фото, відео-технічних засобів;

експозиція вмісту валіз слідчого і експерта.

За час існування музею було проведено понад 500 екскурсій, які відвідали близько 1500 осіб. Музейні експозиції оглянули представники іноземних делегацій (Австрії, Азербайджану, Анголи, Біларусії, Великобританії, Грузії, Данії, Єгипту, Ізраїлю, Китаю, Латвії, Литви, Молдови, Нігерії, Німеччини, Пакистану, Польщі, Португалії, Японії).

Тематичні експозиції музею використовуються в освітньому процесі під час викладання навчальних дисциплін: «Криміналістика», «Судова експертиза документів», «Судова дактилоскопічна експертиза», «Судова трасологічна експертиза», «Судова почеркознавча експертиза», «Криміналістичне дослідження матеріалів, речовин та виробів», «Участь спеціаліста під час проведення слідчих (розшукових) дій», «Теорія судової експертизи» тощо

Музей є невід'ємною локацією під час проведення «Днів відкритих дверей» навчально-наукового інституту № 2, де учні

загальноосвітніх шкіл, студенти освітніх установ міста Києва та Київської області, вихованці ліцею імені Ярослава Кондратьєва, ветерани органів внутрішніх справ, представники громадських організацій та міжнародних делегацій мають змогу ознайомитись із діючими експозиціями.

У приміщенні музею неодноразово проводились зйомки телепрограм для телеканалів «1-й національний», «Інтер», «ICTV» та «1+1», присвячені історії розвитку та діяльності Національної поліції України та Експертної служби МВС України.

Зміст культурно-освітньої діяльності виражається в формах організації роботи з музейною аудиторією, взаємодію з системою освіти і зокрема з навчальними дисциплінами експертно-криміналістичними спеціалізації.

В арсеналі музею можна виділити безліч різних форм роботи, серед яких можна виокремити наступні: лекція; екскурсія; консультація; наукові читання; гуртки; літературні вечори; свята; історичні ігри; конкурси та вікторини.

У сучасних умовах культурно-освітньої діяльності орієнтована на особистість потенційного і реального від музейного відвідувача. У зв'язку з цим можна визначити такі основні напрямки культурно-освітньої діяльності: інформування, навчання, розвиток творчих начал, спілкування, відпочинок.

Подібний поділ є умовним, адже напрямки мінливі і часто тісно пов'язані між собою або перетинаються в будь-яких аспектах. Проте для набуття методичних навичок музейно-педагогічної діяльності необхідно чітко виявляти мету і завдання роботи за кожним із зазначених напрямків, а також продумувати оптимальну форму роботи з музейною аудиторією і методи педагогічного впливу на неї. Сукупність різних форм, об'єднаних спільною темою і педагогічною метою, стає основою музейно-педагогічної програми.

Список використаних джерел

1. Белофастова Т. Ю. Педагогичні засади діяльності музею як соціально-культурного центру: автореф. дис. ... канд. пед. Наук / Т. Ю. Белофастова – К., 2003. – 22 с.

2. Гаврилів Б. М., Домбровський С. В. З досвіду роботи музеїв освіти / Б. М. Гаврилів, С. В. Домбровський // Радянська школа. – 1985. – №6 – С. 94-95.

3. Гогиберидзе Г. М. Формирование музейной педагогики / Г. М. Гогиберидзе, М. Г. Чесняк // Преподавание истории в школе. – 2007. – №8 – С. 3-5.

4. Закон України «Про музеї та музейну справу» // Урядовий кур'єр. – 1995. – 17 серпня. – С. 8-9.

5. Медведева Е. Б., Юхневич М. Ю. Музейная педагогика как новая научная дисциплина / Е. Б. Медведева, М. Ю. Юхневич // Культурно-образовательная деятельность музеев. – М.: ИПРИКТ, Каф. Музейного дела, 1997. – 210 с.

6. Щербак Д. Становлення і розвиток музейної педагогіки в Україні / Д. Щербак // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: збірник наукових праць. – К. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2009. – Вип. 1. – 231 с.